

Hungary's Constitutional Period (1867–1918).” *Jewish Social Studies*, New York, no. 4, October 1945, 383–384. o.

9. Teleki a politikáját ellenző bethlenistákat emlékeztette arra, hogy „a magyar fasiszták semmivel sem rosszabb magyarok, mint ők, esetleg még jobbak is, mert világosabban látják a legfontosabb magyar problémát”, nevezetesen a zsidókérdést. Sulyok Dezső: *A magyar tragédia*. A szerző kiadása, Newark, N. J. 1954, 368. o. Talavera idézi, *i. m.*, 151. o.

10. Az 1939 februárjában megalakult Teleki-kormány összetétele a következő volt: gróf Csáky István külügyminiszter, Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter, Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter, Kunder Antal iparügyi, valamint kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter, Hóman Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter, Tasnádi Nagy András igazságügy-miniszter és Bartha Károly honvédelmi miniszter. *Magyarország tiszti cím- és névtára*, 1939, 4–6. o.

11. Nem sokkal azután, hogy Teleki elfoglalta hivatalát, utasította Barcza György londoni követet, hogy biztosítsa a brit külügyminisztériumot afelől, miszerint „Magyarország földrajzi fekvése és politikai helyzete következtében bizonyos határig kénytelen lojálisan együttműködni Németországgal. Azonban mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy az együttműködés ne csorbítsa vagy tegye kockára Magyarország szuverenitását, függetlenségét és becsületét. A kormány nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy a brit kormány megértéssel legyen iránta és támogassa, s semmi olyasmire nem vetemedik, ami Nagy-Britannia érdekeit sértené.” C. A. Macartney, 1:331. o.

12. A területet sokféleképpen említik, például Ruska Kraina, Podkarpatskaja Rusz, Kárpátaljai Oroszország, Kárpátaljai Ruténia, Kárpát-Ukrajna. Történelmileg ez az egész térség, akárcsak Szlovákia, jó ezer évig Magyarországhoz tartozott. 1919-ben a saint-germaini békeszerződés folytán Csehszlovákiához került. Az 1945. június 29-i szovjet–csehszlovák szerződés Kárpát-Ruténiát a Szovjetunióknak adta, és az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaságba tagolta Ukrajna Kárpátokon túli területeként.

13. Vološin 1938. október 26-tól 1939. március 14-ig volt az autonóm tartomány miniszterelnöke. Randolph L. Braham: „The Destruction of the Jews of Carpatho-Ruthenia.” In: *HYS*, 1:234. o.

14. Az antikomintern paktumhoz való csatlakozás miatt a Szovjetunió megszakította az 1934-ben létesített diplomáciai viszonyt Magyarországgal. Vö. Stephen D. Kertesz: *Diplomacy in a Whirlpool: Hungary Between Nazi Germany and Soviet Russia*. University of Notre Dame Press, Notre Dame, Indiana, 1953, 46., 204. és 206. o.

15. *Magyarország és a második világháború*. Szerk.: Ádám Magda, Juhász Gyula, Kerekes Lajos és Zsigmond László. Kossuth, Bp., 1961, 211–212. o.

16. Kertesz, *i. m.*, 45. o. Lásd még Michael Winch: *Republic for a Day: An Eye-Witness Account of the Carpatho-Ukraine Incident*. Robert Hale, London, 1939.

17. Magyarországot nyugtalanította az a lehetőség, hogy Ruténia román részét vagy annak egy darabját Románia megszállja, s ezt meg akarta akadályozni, továbbá el kívánta érni, hogy az új határokat román részről ismerjék el. *Documents on German Foreign Policy*. Government Printing Office, Washington D. C., D. sorozat, 6. kötet, xxxviii–xxxix. o.

18. Kárpátalját, miután magyar fennhatóság alá került, kormánybiztos ellenőrzése alá helyezték. Báró Perényi Zsigmondot nevezték ki ebbe a tisztségbe, s a területet tíz képviselő képviselte az országgyűlésben. (Lásd *Magyarország tiszti cím- és névtára*, 18. o.) A térség visszaszerzésére vonatkozólag további részleteket közöl C. A.